

**TRƯỜNG THPT BÙI THỊ XUÂN – ĐÀ LẠT**  
**TỔ NGŨ VĂN**

**ĐỀ CƯƠNG**  
**ÔN TẬP KIỂM TRA GIỮA HỌC KỲ II, NĂM HỌC 2023 – 2024**  
**MÔN NGŨ VĂN, LỚP 11**

**PHẦN 1: MA TRẬN, ĐẶC TẢ**

**A. MA TRẬN**

**Khung ma trận đề 100% tự luận- Lớp 11**

| T<br>T             | Kĩ<br>năng                    | Nội dung kiến thức / Đơn vị kĩ<br>năng                        | Mức độ nhận thức |                   |             |                        | Tổng<br>%<br>điểm |
|--------------------|-------------------------------|---------------------------------------------------------------|------------------|-------------------|-------------|------------------------|-------------------|
|                    |                               |                                                               | Nhận<br>biết     | Thôn<br>g<br>hiều | Vận<br>dụng | Vận<br>dun<br>g<br>cao |                   |
| 1                  | Đọc                           | Kí, tùy bút hoặc tản văn                                      | 3                | 3                 | 1           | 1                      | 60                |
| 2                  | Thực<br>hành<br>tiếng<br>Việt | Thơ                                                           |                  |                   |             |                        |                   |
| 3                  | Viết                          | Biện pháp tu từ lập cấu trúc và biện pháp tu từ đối           |                  |                   |             |                        |                   |
|                    |                               | Viết văn bản nghị luận về một đoạn trích/một tác phẩm văn học | 1*               | 1*                | 1*          | 1*                     | 40                |
| <b>Tổng</b>        |                               |                                                               | <b>25%</b>       | <b>45%</b>        | <b>20%</b>  | <b>10%</b>             | <b>100</b>        |
| <b>Tỉ lệ chung</b> |                               |                                                               | <b>70%</b>       |                   | <b>30%</b>  |                        |                   |

**B. BẢNG ĐẶC TẢ**

| TT | Kĩ<br>năng  | Đơn<br>vị<br>kiến<br>thức/<br>Kĩ<br>năng                | Mức độ đánh giá                                                                                                                                                                        | Số lượng câu hỏi theo mức độ nhận<br>thức |               |             |                    |           |
|----|-------------|---------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|---------------|-------------|--------------------|-----------|
|    |             |                                                         |                                                                                                                                                                                        | Nhận<br>biết                              | Thông<br>hiểu | Vận<br>dụng | Vận<br>dụng<br>cao | Tổng<br>% |
| 1  | ĐỌC<br>HIỂU | 1. Kí, tùy bút, tản văn (Ngữ liệu ngoài sách giáo khoa) | <b>Nhận biết:</b><br>- Nhận biết được đề tài, cái tôi trữ tình, kết cấu của văn bản.<br>- Nhận biết được các chi tiết tiêu biểu.<br>- Nhận biết được các yếu tố tự sự và trữ tình; các | 3                                         | 3             | 1           | 1                  | 8         |

|  |  |  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |  |  |  |  |
|--|--|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|--|--|
|  |  |  | <p>yếu tố hư cấu và phi hư cấu trong văn bản.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Nhận biết một số đặc điểm của ngôn ngữ văn học trong văn bản.</li> </ul> <p><b>Thông hiểu:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Phân tích, lí giải được ý nghĩa, tác dụng của các chi tiết tiêu biểu, đề tài, cái tôi trữ tình, giọng điệu và mối quan hệ giữa các yếu tố này trong văn bản.</li> <li>- Phân tích được sự kết hợp giữa cốt tự sự và chất trữ tình; giữa hư cấu và phi hư cấu trong văn bản.</li> <li>- Phân tích được chủ đề, tư tưởng, thông điệp của văn bản.</li> <li>- Phân tích, lí giải được tình cảm, cảm xúc, cảm hứng chủ đạo của người viết thể hiện qua văn bản; phát hiện và lí giải được các giá trị văn hóa, triết lí nhân sinh của văn bản.</li> <li>- Lí giải được tính đa nghĩa của ngôn ngữ nghệ thuật trong văn bản.</li> </ul> <p><b>Vận dụng:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Nêu được ý nghĩa hay tác động của văn bản tới quan niệm của bản thân về cuộc sống hoặc văn học.</li> <li>- Thể hiện thái độ đồng tình hoặc không đồng tình với các vấn đề đặt ra trong văn bản.</li> </ul> <p><b>Vận dụng cao:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Đánh giá được ý nghĩa hay tác động của văn bản</li> </ul> |  |  |  |  |
|--|--|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|--|--|

|  |  |               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |  |  |  |  |  |
|--|--|---------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|--|--|--|
|  |  |               | <p>đối với quan niệm của bản thân về văn học và cuộc sống. Đặt tác phẩm trong bối cảnh sáng tác và bối cảnh hiện tại để đánh giá ý nghĩa, giá trị của tác phẩm.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- So sánh được hai văn bản cùng đề tài ở các giai đoạn khác nhau.</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |  |  |  |  |  |
|  |  | <b>2. Thơ</b> | <p><b>Nhận biết:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Nhận biết được chi tiết tiêu biểu, đề tài, nhân vật trữ tình trong bài thơ.</li> <li>- Nhận biết được cấu tứ, vần, nhịp, những dấu hiệu thể loại của bài thơ.</li> <li>- Nhận biết được yếu tố tượng trưng (nếu có) trong bài thơ.</li> <li>- Nhận biết được những biểu hiện của tình cảm, cảm xúc trong bài thơ.</li> <li>- Nhận biết đặc điểm của ngôn từ nghệ thuật trong thơ.</li> </ul> <p><b>Thông hiểu:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Hiểu và lí giải được ý nghĩa giá trị thẩm mĩ của ngôn từ, cấu tứ, hình thức bài thơ.</li> <li>- Phân tích, lí giải được vai trò của yếu tố tượng trưng trong bài thơ (nếu có).</li> <li>- Xác định được chủ đề, tư tưởng, thông điệp của bài thơ.</li> <li>- Lí giải được tình cảm, cảm xúc, cảm hứng chủ</li> </ul> |  |  |  |  |  |

|   |         |                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |  |  |  |  |  |
|---|---------|-----------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|--|--|--|
|   |         |                       | <p>đạo của người viết thể hiện qua bài thơ.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Phát hiện và lí giải được các giá trị văn hóa, triết lí nhân sinh của bài thơ.</li> <li>- Phân tích được tính đa nghĩa của ngôn từ trong bài thơ.</li> </ul> <p><b>Vận dụng:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Nêu được ý nghĩa hay tác động của bài thơ đối với quan niệm, cách nhìn của cá nhân về những vấn đề văn học hoặc cuộc sống.</li> <li>- Thể hiện thái độ đồng tình hoặc không đồng tình với các vấn đề đặt ra từ bài thơ.</li> </ul> <p><b>Vận dụng cao:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Đánh giá được giá trị thẩm mĩ của một số yếu tố trong thơ như ngôn từ, cấu tứ, hình thức bài thơ.</li> <li>- Đánh giá được ý nghĩa, tác dụng của yếu tố tương trưng (nếu có) trong bài thơ.</li> <li>- So sánh được hai văn bản thơ cùng đề tài ở các giai đoạn khác nhau.</li> <li>- Mở rộng liên tưởng về vấn đề đặt ra trong bài thơ để hiểu sâu hơn bài thơ.</li> </ul> |  |  |  |  |  |
| 2 | LÀM VĂN | Nghị luận về một đoạn | <p><b>Nhận biết:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Giới thiệu đầy đủ thông tin chính về tên tác phẩm, tác giả của đoạn</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |  |  |  |  |  |

|                    |  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |           |           |           |           |            |
|--------------------|--|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|-----------|-----------|-----------|------------|
|                    |  | <b>trích/tác phẩm văn học</b><br>trích/tác phẩm<br>- Đảm bảo cấu trúc, bố cục của một văn bản nghị luận<br><b>Thông hiểu:</b><br>- Trình bày được những nội dung khái quát của tác phẩm.<br>- Nêu và nhận xét về nội dung, một số nét nghệ thuật đặc sắc.<br>- Kết hợp được lí lẽ và dẫn chứng để tạo tính chặt chẽ, logic của mỗi luận điểm.<br>- Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp tiếng Việt.<br><b>Vận dụng:</b><br>- Nêu được những bài học rút ra từ đoạn trích/tác phẩm.<br>- Thể hiện được sự đồng tình/không đồng tình với thông điệp của tác giả (thể hiện trong đoạn trích/tác phẩm).<br><b>Vận dụng cao:</b><br>- Sử dụng kết hợp các phương thức miêu tả, biểu cảm, tự sự,... để tăng sức thuyết phục cho bài viết.<br>- Vận dụng hiệu quả những kiến thức Tiếng Việt lớp 11 để tăng tính thuyết phục, sức hấp dẫn cho bài viết. |           |           |           |           |            |
| <b>Tỉ lệ %</b>     |  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <b>30</b> | <b>40</b> | <b>20</b> | <b>10</b> | <b>100</b> |
| <b>Tỉ lệ chung</b> |  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <b>70</b> |           | <b>30</b> |           | <b>100</b> |

## PHẦN 2: KIẾN THỨC CƠ BẢN

### A. TRI THỨC NGŨ VĂN

**BÀI: NGUYỄN DU**

## **NHỮNG ĐIỀU TRÔNG THẤY MÀ ĐAU ĐÓN LÒNG**

### **1. Giao lưu và sáng tạo trong văn học trung đại Việt Nam**

Trong thời trung đại, Việt Nam nằm trong khu vực chịu ảnh hưởng giao thoa của hai nền văn hoá lớn là Trung Hoa và Ấn Độ. Sự phát triển của văn học Việt Nam gắn liền với việc tiếp biến nhiều thành tựu văn hoá, văn học của hai nền văn hoá này để chủ động tạo nên những giá trị có tính đặc thù, thể hiện được bản sắc văn hoá, ý thức độc lập, tự cường của dân tộc. Có thể nói đến một số phương diện chính yếu của sự giao lưu và sáng tạo trên lĩnh vực văn học như: tư tưởng, ngôn ngữ – văn tự, thể loại, chất liệu thơ văn (thể tài, cốt truyện, điển cố,...). Việc giao lưu và sáng tạo trong văn học trung đại Việt Nam luôn diễn ra trên nguyên tắc lựa chọn tinh hoa, chủ động “Việt hoá” các yếu tố ngoại lai để phù hợp với bản sắc và tinh thần văn hoá dân tộc.

### **2. Truyện thơ Nôm**

Truyện thơ Nôm là loại hình tác phẩm tự sự độc đáo của văn học trung đại Việt Nam, kết hợp phương thức tự sự và trữ tình, được viết bằng chữ Nôm, chủ yếu sử dụng thể thơ lục bát hoặc song thất lục bát. Có nhiều tiêu chí phân loại truyện thơ Nôm, trong đó, tiêu chí đặc điểm nội dung và nghệ thuật được sử dụng rộng rãi. Theo tiêu chí này, có thể chia truyện thơ Nôm thành hai nhóm: truyện thơ Nôm bình dân và truyện thơ Nôm bác học. Truyện thơ Nôm bình dân phần lớn khuyết danh, tác giả là các Nho sĩ, trí thức bình dân; cốt truyện thường được lấy từ văn học dân gian hoặc từ đời sống thực tế; hình thức nghệ thuật còn thô mộc, nhưng lại có sức cuốn hút bằng vẻ đẹp bình dị, hồn nhiên. Truyện thơ Nôm bác học hầu hết có tên tác giả, là những Nho sĩ thuộc tầng lớp phong kiến quý tộc, có học vấn uyên bác; cốt truyện thường lấy từ văn học Trung Quốc hoặc mang tính tự thuật; hình thức nghệ thuật được trau chuốt, điêu luyện. Tuy nhiên, vẫn có một số tác phẩm sử dụng chưa nhuần nhuyễn chất liệu vay mượn từ văn học Trung Quốc, có lúc rơi vào tình trạng cầu kì, khó hiểu.

- Đề tài, chủ đề của truyện thơ Nôm rất rộng mở, từ tôn giáo, lịch sử, xã hội đến cuộc sống đời thường; đặt ra nhiều vấn đề bức thiết của thời đại. Trong đó, nổi bật là cảm hứng. Khẳng định tình yêu tự do và cuộc đấu tranh bảo vệ hạnh phúc gia đình; tôn vinh vẻ đẹp của người phụ nữ tố cáo, phê phán xã hội đương thời; thể hiện khát vọng công lí, công bằng...

- Trong truyện thơ Nôm, các câu chuyện thường được kể theo trình tự thời gian với nhiều yếu tố ngẫu nhiên, kì ảo và thường được tổ chức theo mô hình: Gặp gỡ – Chia li – Đoàn tụ. Song mức độ đậm, nhạt và nội dung của từng phân có sự thay đổi tùy theo chủ đề tác phẩm.

- Nhân vật của truyện thơ Nôm khá phong phú, đa dạng về thành phần: vua chúa, quan lại, công chúa, tiểu thư, người hầu, người lao động. Nho sĩ, nhà sư, nhà buôn,... Nhìn chung, nhân vật ở đây vẫn mang tính loại hình, được dựng lên nhằm khái quát các đặc điểm cố định của một số tầng lớp, loại người trong xã hội hoặc một loại phẩm chất nào đó. Các tác giả truyện thơ Nôm đã có ý thức khắc hoạ nhân vật ở cả hai phương diện: con người bên ngoài (ngoại hình, lời nói, cử chỉ, hành động...) và con người bên trong (cảm xúc, suy nghĩ, diễn biến tâm lí,...). Bút pháp tả cảnh ngụ tình, ngôn ngữ đối thoại, độc thoại và phần nào ngôn ngữ nửa trực tiếp đã được sử dụng thành công trong việc khám phá thế giới nội tâm và khắc hoạ tính cách nhân vật.

- Truyện thơ Nôm cũng là thể loại có đóng góp to lớn vào việc phát triển ngôn ngữ văn học dân tộc. Sáng tác bằng chữ Nôm, các tác giả đã nêu cao tinh thần tự hào dân tộc, phủ định quan niệm coi thường tiếng mẹ đẻ. Họ đã chứng minh rằng thứ ngôn ngữ bị xem là “quê mùa” ấy thực sự dồi dào, sinh động, có thể miêu tả từ cuộc sống dân dã, bần hàn đến cuộc sống sang trọng, xa hoa; từ nghĩa tình mộc mạc, chân chất đến những cảm xúc tinh tế, lãng mạn; từ những hình ảnh cụ thể, trần trụi của hiện thực đời sống đến những tư tưởng có tầm cao, chiều sâu... Nhiều tác giả truyện thơ Nôm đã sử dụng một cách điêu luyện thể thơ lục bát, kết hợp nhuần nhuyễn tinh hoa của ngôn ngữ bác học và ngôn ngữ bình dân.

### **3. Biện pháp tu từ lặp cấu trúc và biện pháp tu từ đối**

Lặp cấu trúc là biện pháp tu từ sử dụng những cụm từ hoặc câu có cùng kiểu cấu trúc nhằm nhấn mạnh nội dung cần biểu đạt, tạo nhịp điệu và tăng tính nhạc cho lời văn.

Đối là biện pháp tu từ sử dụng những từ ngữ (cùng từ loại) hoặc câu (cùng cấu trúc) sóng đôi với nhau nhằm nhấn mạnh sự tương đồng hoặc tương phản giữa các nội dung cần biểu đạt, tạo nhịp điệu và tăng vẻ đẹp cân xứng cho lời văn. Biện pháp tu từ đối có thể được thực hiện trong một câu thơ, câu văn hay trong hai câu thơ, câu văn liền kề nhau.

## **BÀI: GHI CHÉP VÀ TƯỜNG TƯỢNG TRONG KÍ**

### **1. Kí**

Kí là tên gọi một nhóm các thể/ tiểu loại tác phẩm văn xuôi phi hư cấu có khả năng dung hợp các phương thức tự sự, miêu tả, biểu cảm, nghị luận, thông tin, nhằm tái hiện những trạng thái đời sống đang được xã hội quan tâm và bộc lộ trực tiếp những cảm nghĩ của tác giả.

- Tùy vào mục đích viết, sự bộc lộ cái tôi tác giả và cách thức tổ chức các phương tiện biểu đạt mà tác phẩm kí được gọi là tùy bút, tản văn, phóng sự hay là kí sự, truyện kí hồi kí, nhật kí, du kí,...

## **2. Tự sự và trữ tình trong tùy bút, tản văn**

- Trong tùy bút, tản văn, yếu tố tự sự và yếu tố trữ tình luôn có sự kết hợp linh hoạt, tùy vào ý tưởng trung tâm được triển khai, đối tượng của sự quan sát, chiêm nghiệm và đặc điểm phong cách nghệ thuật của người viết.

- Tùy bút là tiểu loại kí có tính tự do cao, có bố cục linh hoạt, thường nghiêng hẳn tính trữ tình với điểm tựa là cái tôi của tác giả. Người viết sẽ tùy cảnh, tùy việc, tùy theo cảm hứng mà trình bày, nhận xét, đánh giá, suy tưởng,..... Nếu có miêu tả, kể chuyện thì đó cũng chỉ là cái có để giải bày cảm xúc, suy tư trữ tình.

- Tản văn là một tiểu loại kí thường sử dụng đồng thời cả yếu tố tự sự và trữ tình có thể còn kết hợp nghị luận, miêu tả, nhằm thể hiện những rung cảm thẩm mĩ và quan sát tinh tế của tác giả về các đối tượng đa dạng trong đời sống. Cái tôi của tác giả luôn hiện diện rõ nét, nhưng việc triển khai những liên hệ, suy tưởng phần nào được tiết chế so với tùy bút.

## **3. Phi hư cấu và hư cấu trong truyện kí**

Truyện kí là một dạng truyện kể về người thật, việc thật. Tôn trọng sự thật đời sống, đảm bảo tính xác thực của toàn bộ sự việc được kể là đòi hỏi quan trọng hàng đầu đối với các sáng tác thuộc thể loại này. Vì vậy, truyện kí được xếp vào loại văn học phi hư cấu.

Tuy nhiên, yếu tố hư cấu vẫn luôn hiện diện trong truyện kí (dù được sử dụng một cách tiết chế), thể hiện ở sự sáng tạo riêng của người viết khi xử lí, tổ chức tư liệu và lựa chọn giọng điệu, ngôn ngữ trần thuật thích hợp. Yếu tố hư cấu còn được thể hiện qua cách người viết hình dung, miêu tả tâm trạng, cảm xúc của nhân vật.

# **B. YÊU CẦU**

## **1. Đọc hiểu**

- Nắm chắc các tri thức Ngữ văn để vận dụng làm bài đọc hiểu.

- Vận dụng các tri thức đã học để xác định được:
- + Cái tôi trữ tình, các yếu tố tự sự và trữ tình, các yếu tố hư cấu và phi hư cấu;
- + Xác định và phân tích được tác dụng của biện pháp tu từ lặp cấu trúc, biện pháp tu từ đối;
- + Phân tích, lí giải được tình cảm, cảm xúc, cảm hứng chủ đạo của người viết, những tác động của văn bản đến quan niệm của bản thân về cuộc sống;
- + Thể hiện thái độ đồng tình hoặc không đồng tình với các vấn đề đặt ra trong văn bản;
- + Nhận biết được những biểu hiện của tình cảm, cảm xúc trong bài thơ;
- + Xác định chủ đề, tư tưởng, thông điệp của bài thơ.

## 2. Viết văn

- Nắm chắc cách viết văn bản nghị luận về một đoạn trích/tác phẩm văn học, tìm ý, lập dàn ý, những yêu cầu khi viết.
- Sử dụng kết hợp các phương thức miêu tả, biểu cảm, tự sự,... để tăng sức thuyết phục cho bài viết.

## PHẦN 3: ĐỀ THAM KHẢO

SỞ GD&ĐT LÂM ĐỒNG  
**TRƯỜNG THPT BÙI THỊ XUÂN**

(Đề có 03 trang)

**ĐỀ KIỂM TRA GIỮA HỌC KỲ II, NĂM HỌC 2023 - 2024**  
**MÔN NGỮ VĂN – LỚP 11**

Thời gian làm bài: 90 phút (không kể thời gian phát đề)

## PHẦN I. ĐỌC HIỂU (6.0 điểm)

**Đọc văn bản sau:**

### MIẾNG NGON HÀ NỘI

Vũ Bằng

*Kỳ lạ đến thế là cùng, Hà Nội ạ!*

*Hà Nội... ngon... quá xá! Hà Nội ngon không mãi chỉ ngon về những miếng ngon đặc biệt, nhưng ngon từ cách ăn uống ngon đi, ngon từ cách rao hàng quà ngon xuống, ngon từ cách trình bày ngon tới, ngon từ cách thái miếng thịt, chia miếng bánh ngon lui.*

*[...] Miếng ngon của Hà Nội có phải đâu là mấy thứ đó mà thôi, Hà Nội ngon là ngon từ cái dưa, quả cà, trách mắm; Hà Nội ngon là ngon từ bát canh hoa lý nấu suông, mấy cái trứng cá chưng lên ăn với gạo Mễ Trì hay đĩa rau muống xào có gia thêm một chút mắm tôm, Hà Nội*

ngon là ngon từ miếng cá thu kho với nước mía ăn với gạo tám thơm vào đầu đông, mấy bìa đậu sống ở Phú Thọ chấm với mắm tôm chanh ớt vào một ngày oi bức hay một chén sấu dầm nhấm nhót một ngày đầu hui vào cuối thu.

Thực vậy, ăn một bữa cháo ám mà thiếu thìa là, cái cúc thì còn ra trò gì? Thường thức một bữa mắm tôm chua, mà về gia vị không tìm được mấy cánh lá bạc hà hay một chút rau thơm, nhất định không thể nào toàn bích. Cũng vậy, người nội trợ muốn làm ăn khéo tay đến mấy đi nữa, mà canh dưa nấu lạc thiếu rau diếp và mùi tô điểm, hay ăn cuốn mà không có giấm cái, thang mà không có mắm tôm, thì cũng không thể làm cho ta mãn nguyện. Ôi là miếng ngon Hà Nội! Cái ngon thiên hình vạn trạng làm cho người ta cảm thấy say sưa cuộc sống còn; cái ngon làm cho người ta thương mến nước non, thương mến từ cái cây, ngọn cỏ thương đi, thương mến từ con cá, miếng thịt của đồng bào mà thương lại; cái ngon làm cho người ta tự bắt buộc phải quý hóa từ mấy lá thìa là, cái cúc, từ một xóc cua đồng, từ mấy ngọn húng láng của những người nơi thôn ỏ đã chăm chút trồng nên [...].

Cái ngon của Hà Nội thật là phiền toái mà kiểu cách. Người vợ thương chồng muốn làm nên một miếng ăn ngon, thực quả đã công phu; những công phu, vất vả đến chừng nào đi nữa mà thấy chồng sung sướng thì cũng đã thấy được đền bù đầy đủ lắm rồi... Huống chi, nhiều lúc, miếng ăn ngon lại còn trói buộc tinh thần người ta lại với nhau, tưởng như không có cách gì khả dĩ chia lìa được...

Một buổi kia, thân thể anh cũng mỗi một như linh hồn anh, anh tự nhiên thấy nhớ đến một bát canh rau sắng do tự tay vợ nấu, một đĩa chè kho vợ quấy, một con chim ngói nhồi cốm nắm hương, và thịt thăn do vợ hầm. Những món ăn đó có những liên hệ tinh thần bí mật và tế nhị nối ta với gia đình, làm cho ta không thể nào quên được. Đi xa, có khi nhớ mà se sắt cả lòng, ăn uống mất cả dăng lên nghẹn họng. Ta tương tư tất cả những miếng ngon Hà Nội đã chiếm lòng hoa rơi, một câu hát của người thiếu phụ ru con trên võng... đều nhắc nhở ta nhớ ta. Một ngọn gió thay chiều, một trận mưa xanh lạnh, một con chim hót, một cánh đến một thời trên, một miếng ngon đặc biệt của Hà Nội mến yêu. [...]

Quái lạ là cái miếng ngon! Mỗi thứ nhắc lại cho ta những kỷ niệm vui hay buồn, mỗi thứ nhắc lại cho ta một thời kỳ đã qua đi không trở lại. Miếng ngon Hà Nội nhiều biết bao nhiêu! Yêu miếng ngon Hà Nội nhiều biết chừng nào![...]

Miếng ngon của Hà Nội bao giờ cũng thế, cũng trầm lắng như vậy và cũng tiết ra một hương thơm như vậy. Hương thơm đó ngọt ngào, quyến luyến như một lời tâm sự của người xưa để lại cho người sau, như một lời ân ái của tình nhân để lại cho tình nhân, như một lời tâm sự của một người anh yêu mến gửi cho cô em gái. Bao giờ phai lạt được những niềm yêu thương ấy? Bao giờ “ăn Bắc” lại không có nghĩa là ăn ngon? Ta mơ ước một ngày đất nước

*thanh bình, toàn dân sát cánh với nhau ăn mừng Đại Nhật bằng một bữa tiệc vĩ đại có đủ hết cả những miếng ngon Hà Nội.*

*(<https://goeco.link/1THKO>)*

-----  
\* Vũ Bằng sinh ngày 3 tháng 6 năm 1913 tại Hà Nội và lớn lên trong một gia đình Nho học, quê gốc ở làng Lương Ngọc, huyện Bình Giang, tỉnh Hải Dương. Ông theo học Trường Trung học Albert Sarraut, tốt nghiệp Tú tài Pháp. Ông là một người có tính cách cởi mở, thanh lịch và được mọi người quý như "Người đàn ông quý tộc". *Miếng ngon Hà Nội* là một tác phẩm bút ký của nhà văn Vũ Bằng, một nhà văn người Hà Nội gốc và rất sành về các món ăn Hà Nội. Tác phẩm được viết tại Hà Nội vào mùa thu 1952, sửa chữa và viết thêm tại Sài Gòn năm 1956, 1958, 1959. Cuốn truyện tập trung giới thiệu mười lăm món ăn đặc sản của Hà Nội cũng như cảm nhận, tâm tình và kỷ niệm của tác giả với Hà Nội thông qua các món ăn.

**Thực hiện các yêu cầu:**

**Câu 1.** Xác định đề tài chính của tùy bút *Miếng ngon Hà Nội*.

**Câu 2.** Chỉ ra một yếu tố tự sự thể hiện trong văn bản.

**Câu 3.** Câu văn nào thể hiện rõ cảm xúc hạnh phúc của nhân vật trữ tình khi nói về món ngon Hà Nội?

**Câu 4.** Sự kết hợp yếu tố tự sự và yếu tố trữ tình trong câu văn sau có ý nghĩa gì?

*“Cái ngon thiên hình vạn trạng làm cho người ta cảm thấy say sưa cuộc sống còn; cái ngon làm cho người ta thương mến nước non, thương mến từ cái cây, ngọn cỏ thương đi, thương mến từ con cá, miếng thịt của đồng bào mà thương lại; cái ngon làm cho người ta tự bắt buộc phải quý hóa từ mấy lá thìa là, cái cúc, từ một xóc cua đồng, từ mấy ngọn húng láng của những người nơi thôn ỏ đã chăm chút trồng nên”.*

**Câu 5.** Anh/ Chị hiểu như thế nào về câu văn: “*Những món ăn đó có những liên hệ tinh thần bí mật và tế nhị nối ta với gia đình, làm cho ta không thể nào quên được*”?

**Câu 6.** Qua dòng cảm xúc hồi tưởng về các món ăn, tác giả đã phát hiện những vẻ đẹp nào trong văn hóa ẩm thực của người Hà Thành?

**Câu 7.** “*Quái lạ là cái miếng ngon! Mỗi thứ nhắc lại cho ta những kỷ niệm vui hay buồn, mỗi thứ nhắc lại cho ta một thời kỳ đã qua đi không trở lại*”, em có đồng ý với quan điểm trên hay không? Vì sao?

**Câu 8.** Theo anh/chị cần làm gì để quảng bá nền văn hóa ẩm thực của đất nước ra thế giới?  
(Trình bày 3 đến 5 dòng).

**PHẦN II. VIẾT (4,0 điểm)**

Anh/Chị hãy viết bài văn nghị luận phân tích cảm xúc của nhân vật trữ tình trong văn bản *Món ngon Hà Nội* của Vũ Bằng, được trích ở phần Đọc hiểu.

-----**HẾT**-----